

3. FEJEZET

Az események hamarébb mozgásba lendültek, mint számított rá. Egyik este, vacsora után történt. Rendes körülmények között ez volt a helybeliek legboldogabb napszaka, amikor összegyűltek egy óráckára ráérős tereferére, melyet többnyire a küszöbük előtt folytattak.

Újabban azonban senkinek nem volt kedve ezekhez az estéli pletykálgatásokhoz. Ehelyett Okicsi és családja továbbra is ott üldögélt az alacsony étkezőasztal körül. Nem sokat beszéltek, csak ültek ott csöndben, igyekezve vigaszt meríteni egymás közelségéből.

Ezen az estén is a vacsoraasztal körül méléztak, mikor hangos kopogtatás hallatszott a bejárati ajtón. Okicsi kővé dermedt, az arca falfehérré vált. Ösztönei megsúgták, hogy eljött a rettegett pillanat, mennie kell. Az ellentmondást nem tűrő dörömbölés ugyanis nem mindennapi látogatótól származott.

Apja felemelkedett ültéből, hogy ajtót nyisson; úgy rakta egyik lábát a másik után, mint egy alvajáró.

A lárma folytatódott, mert szóváltás kezdődött Szaito Icsibe és a hivatalnokok között, akik Okicsiért jöttek. A lány jeges ujjakkal szorongatta az asztal peremét, akkora erővel, hogy a húsába vágott, mégsem érzett fájdalmat.

– Parancsunk van, hogy átszállítsuk a lányát a kormányzó hivatalba, vendégként, hogy beszéljünk a fejével – mondta az egyik jövevény. – Nincs semmi más közlendőnk. Parancs, értik, teljesíteni kell.

A másik szobában az ifjú Okicsi még mélyebben meghúzódott a sarokban, miközben könnyek szántották végig az arcát. Érte jöttek hát. Soha többé nem látja Curumacut. Arra kényszerítik, hogy egy idegen ágyasa legyen, aki ráadásul akár a nagyapja is lehetne.

Ugyan mit tehetne most, ebben a pillanatban? Meneküljön el a hátsó ajtón, és rejtőzzön el a hegyekben? Ehhez hasonló őrzöngő gondolatok gyötörték, miközben a tolóajtó lassan kinyílt, s szülei léptek a helyiségbe. Mindehhez késő volt már.

– Gyere, Okicsi! – szólt rá az apja ünnepélyesen. – Velük kell menned, semmi egyebet nem tehetek.

– Nem, apám, nem! – suttopta a fiatal lány, s még jobban összekucorodott a sarokban. – Küldd el őket, kérlek, küldd el őket!

– Nem tehetem – felelte az apja. – Senki nem hederítene rám, hisz’ nincstelen féreg vagyok.

Okicsi soha nem látta még ilyen megvertnek, megalázottnak az apját.

Anyja a szemét törölgette kimonója szélével, és szelíden megfésülte Okicsit.

– Ha menned kell, gyermekem, menj legalább méltósággal – mondta. – Büszkén, felemelt fejjel, mert ők azok, akik vétkeznek.

Lánya mégsem tudott eleget tenni ennek a felszólításnak, hiszen mindössze tizenöt éves volt, nem tudta hát, hogyan leplezze el kínlódását és rettegését.

Miközben követte a két tisztviselőt a várakozó hintóhoz, látta, mint leskelnek ki rá a szomszédok a küszöbükéről vagy az ablakukból. Senki nem intett búcsút nekik, hisz’ szégyenszemre vitték el, hogy az idegen ördög ágyasa legyen, őt szolgálja.

Szaito Mako vakon botorkált utána, miközben könnyei kendőzetlenül gördültek végig reszkető orcáján.

– Gyermekem, gyermekem! – jajongott halkán. – Mi lesz így belőled?

A porig alázott, bánatában roskadozó Okicsi szinte halani vélte, mit sutognak róla a szomszédok. Bizonyára nem hajlandók tudomásul venni, hogy erőszakkal viszik el, mivel akkor az ő szégyenük lenne, hogy nem tudják megvédeni az idegen ördögök hatalmaskodásától. Talán még Naokónak is megtiltják, hogy mostantól szóba álljon vele.

A legszívesebben meghalt volna. Azt kívánta, bárcsak lenne valami a hintóban, amivel kezét emelhetne magára. De semmi ilyent nem talált, ezért a bambuszfüggöny mögé rejtette az arcát, el földijeit toladó tekintete elől, akik most egyszeriben ellenségesen, mogorván néztek rá, s megszűntek a barátai lenni. Így kezdődött Okicsi kiátkozása.

Pedig nem volt oka a szégyenre, parancsszóra vitték el otthonról, holmi arctalan hatalmasság rendelkezésére, akiről semmit sem tudott. Hanem mégiscsak nő volt a 19. századi Japánban, és a hozzá hasonló „bukott nőket” a legnagyobb megvetés sújthatta, akár le is köpdöshették őket.

Okicsi pánikba esett. Nem akart számkivetett lenni, továbbra is oda kívánt tartozni korábbi meleg, megtartó közösségéhez, Curumacuvál az oldalán. Annyira kikelt magából, hogy sikoltozni kezdett:

– Engedjenek el! Engedjenek el!

De senki nem hallotta meg, s a hintó zavartalanul tovább baktatott. Szálegyedül volt, mint mostantól mindörökre.

A kormányzói hivatalba vitték és ott tartották. Az első két nap senkit sem látott. Az ételt összeszorított szájú szolgáló hozta elébe, aki azonnal kisietett, hogy teljesítette feladatát.

A harmadik napon egy hivatalnok lépett a helyiségbe.

– Nos, Okicsi szan – förmedt rá durván. – Megjött már az esze? Azt teszi, amit mondunk?

– Nem – felelte eltökélten.

– Akkor addig tartjuk itt, amíg jobb belátásra nem tér – felelte a tisztviselő, és sarkon fordult.

A magára maradt, rémült lány minden éjjel álomba sírta magát. Eddigi életében mindig emberek vették körül, szüksége volt a közelségükre. Ez a hirtelen támadt elszigeteltség és a fülsiketítő csönd, amellyel napról napra szembe kellett néznie, elborzasztotta, ahogy azt fogvatartói is pontosan tudták. Várták, hogy lassan, fokozatosan megtörjön és beadja a derekát.

Okicsi, akárcsak a többiek Simodában, távol éltek a bürokrácia világától. A köznép úgy tekintett a nagyurakra, mint akiknek időben kell megfizetni az adót és a bérleti díjakat. Ezen túl tanácsos volt messziről kikerülni a gazdagokat és hatalmasokat.

A kislány most idecsöppent közéjük, holott egész addigi életében azt tanulta, hogy óvakodjon tőlük. Nem csoda hát, hogy mélységesen megrémült.

Lassan rájött, hogy nem nyerheti meg ezt az egyenlőtlen küzdelmet, s belefáradt az akaratoknak ebbe az értelmetlen mérkőzésébe. Ugyan hová vezet mindez? Különben is, hogy kényszeríthetik erővel arra, amit nem hajlandó megtenni?

Amikor csaknem megtört, rabtartói változtattak stratégiájukon, s nyájassággal váltották fel a fenyegetést. Hiába vonszolnák Townsend Harris elé a vonakodó Okicsit, mire menének vele? Elküldtek ezért hozzá egy atyáskodó modorú hivatalnokot, Isza Sindzsirót, aki az elkövetkező napokat az ő megpuhításával töltötte.

A kislány hálásan ragaszkodott hozzá, ő volt az egyetlen kedves ember, akit napok óta látott.

Könnyebben hitt is neki, mikor az öreg így beszélt:

– Büszkének kellene lenned arra, hogy téged választottak ki hazád szolgálatára. Egészen megigézted az amerikai konzult, Townsend Harrist. Azt reméljük, ha hajlandó vagy a szolgálátára lenni, kedvező feltételekkel írja alá a javasolt szerződést. Te leszel ezeknek a történelmi tárgyalásoknak a felejtethetlen hősnője, most, amikor az idegenek már a mi falunkba, Simodára is eljutottak.

Igazat szól, Okicsi azonban nem sejtette, hogy elfordul majd tőle saját népe, mielőtt bő egy évszázad múlva eljön a beígért elismerés. Ha mindezt előre látja, talán továbbra is nemet mond...

Ehelyett lassan engedett Isza rábeszélésének.

– Nincs értelme szembeszállni velük. A végén úgyis rád kényszerítik az akarukat. Akkor már inkább méltósággal, önszántadból vonulj el Harris szan rezidenciájára, mint hogy úgy vonszoljanak oda, mint egy darab holt tárgyat. Ez történik ugyanis, ha egyszer elfogy a türelmük.

Okicsi ennek ellenére egyelőre makacsul kitartott. Egyre Curumacu képe lebegett lelki szemei előtt, őt látta annak a sötét alagútnak a végén, amelybe taszították.

A végső csapást másnap mérte rá Isza, mikor kedvesen azt mondta:

Tudod-e, Okicsi szan, hogy a vőlegényed, Curumacu elhagyta Simodát? A kormányzó utasítására másutt telepedett meg. Beadta a derekát, és neked is ezt kell tenned.

Okicsi a többire oda sem hallgatott, mert elviselhetetlen fájdalom nyilallott a szívébe. Curumacu cserbenhagyta, nem szereti már, nincs már mit remélnie. Ha Curumacu nem lehet az övé, immáron nem számít, elviszik-e Townsend Harrishez, hiszen soha többé nem tud szeretni.

A hivatalnok valósággal olvasott a lány arcában, és halhatóan felsóhajtott. A módszere bevált, a kislány megtört.

Vége megterhelő feladatának, s mindenki élheti tovább a maga életét.

Minekutána felszáradtak a könnyei, Okicsi kihúzta a hátát, és kijelentette:

– Úgy döntöttem, hogy követem a kormányzó utasításait. Elmegyek Townsend Harrishez.

Az arca csaknem hamuszürke volt, úgy festett, mint egy szellemjelenés. Tekintete elvesztette régi fényét, nem volt már benne élet.

Isza a szíve mélyén rendes ember volt, s felkavarta e kendőzetlen, póre fájdalom látványa. Szánta a kislányt, hiszen neki is volt egy Okicsi korú lánya, és csöppet sem kedvelte feladatát. Biccentett hát, és sietve távozott, mert cserbenhagyták a szavak.

Ezután felgyorsultak az események. A kormányzó sebtében intézkedett, nehogy a lány meggondolja magát. Még aznap éjjel elküldte hozzá a legszebb kimonókat és kiegészítőket, amikről csak álmodhatott. Egy idős hölgyet bíztak meg a fürdetésével és a kicsinosításával. Már másnap el szándékoztak küldeni az amerikai főkonzulhoz.

Okicsi alig vett részt az előkészületekben. Tehetetlenül tűrte, akár egy holttestem, mint akit a temetésre készítenek elő.

Aznap éjjel nem jött a szemére álom. Az ablak mellé telepedett, s mit sem látva kibámult a kormányzói hivatal sivár kertjére. Még csak le sem törölte sűrűn alápergő könnyeit, melyek eláztatták a *jukata* elejét. Remélte, hogy reggelre úgy bedagad a szeme, annyira elcsúful a sok sírástól, hogy Townsend Harris többé rá sem tud nézni, őt meg érintetlenül hazaküldi a családjához.

Aznap éjjel lepergett előtte élete. Meghitt pillanatok Curumacuvál és barátnőjével, Naokóval, akivel boldogan sugdolóztak a közeledő nászéjszakáról. Hogyan is hagyhatta el

Curumacu, mikor az ő sajtó szíve akarata ellenére is tovább szereti?

Csak jóval később ismerte be magának, azért támadt Curumacura, mert kellett valaki, akit okoljon megadásáért. Végig tudta, Curumacunak esélye sincs a hatalmasokkal szemben, akik valamennyiük életét megszabták és irányították, s csak arra használta fel, hogy igazolja a maga gyengeségét.

1857. május 21-én hintó jött érte a konzuli rezidenciából. Odakísérték. Semmit nem vitt magával. Nem akarta, hogy bármi is emlékeztesse régi életére, ami meghalt számára.

Ettől kezdve kezdtek el Tódzsin Okicsinak, azaz az „idegen ágyasának” nevezni. Az emberek kíméletlenül és igazságtalanul kibeszélték, és kikerültek, mert tisztátalanná lett.

Nem sírt a hintóban. Mintha minden porcikája kővé vált volna, márpedig a kőből nem lehet vizet fakasztani.

A hintó kísérői a tisztelet, kíváncsiság és a leplezett megvetés keverékével tekintettek rá. Nem kellett már szólniuk a hintó mélyén kuporgó kislányhoz, többé nem tartozott Simodához. Számkivetett volt, hozzájuk, a rettegett idegenekhez tartozott, akik alantas ösztönöket követtek, nem voltak erkölcsiek, és fegyverrel uralták a helybelieket.

A hintó szürkületkor érkezett meg Townsend Harris rezidenciájára. Okicsi örült, mert nagyobb biztonságban érezte magát az éj árnyai között, amely elrejtette érzéseit, bánatát, elkáprázatos szépségét is, amelyet mostanra megutált, hisz' ide juttatta. A sötétben ő is alaktalan, arctalan teremtménnyé vált, akire senki nem hederít.

Mégis vadul dörömbölt a szíve. Mi történik vele ma éjszaka? Most rögtön rákényszeríti magát a ház ura? Hogyan menekülhetne el előle?

Tovább rontott a helyzeten, hogy az amerikai diplomata a Gjukuszendzsi-templomban rendezkedett be. Ez az ódon, komor hely napvilágnál még valamennyire derűsnek és békésnek hatott, éjszakára azonban síri hangulatot árasztott, és megtelt sustorgó árnyakkal. Télen ráadásul hideg és nyirkos is volt.

Okicsinak megfájdult a szíve világos és vidám, noha pár vízparti otthona után, amely szüntelenül a tenger moraja töltött be. Meleg, vendégszerető tűzhelyén elfeketült lábas gőzölgött, és nyirkos sem volt soha.

„Az igazi otthon volt, ez a hely azonban olyan, akár egy kripta” – gondolta, miközben reszketve téblábolt a homályosan megvilágított *genkanban*¹, arra várva, hogy valaki a helyére vezesse.

Merev, keményített kelme zizegett-suhogott a közelében. Egy idősebb hölgy tűnt elő a sötétből, hogy megmutassa a szobáját. Meghajolt Okicsi előtt, de nem szólt hozzá.

Némán baktattak a szobáig, amely a templom hátuljában kapott helyet. Itt lakott Okicsi abban a két évben, amíg Townsend Harris át nem költöztette az egész konzulátust és velük együtt őt magát is Edóba – így nevezték Tokiót 1859-ben.

Ez is olyan volt, mint az egész hely: sötét és nyirkos, s ugyanolyan szomorú, mint a lakója. Egyedüli kivételt az ablak jelentett, ami derűs, gyönyörű kertre nézett. Okicsi órákat töltött el az ablaknál, nézelődve; a családjára gondolt, Curumacu miatt búslakodott és azon tűnődött, miért siklott így félre az élete.

Szerencsére három napig egyedül hagyták, hadd szokjon hozzá új helyzetéhez. Mégsem tudott megnyugodni. Valahányszor megmoccant a tolóajtó, elszorult a szíve a félelemtől, vajon nem most citálják-e Townsend Harris elé.

¹ Japánul: folyosó.

„Túrnöm kell, el kell fogadnom, ami elkerülhetetlen” – gondolta.

Majd ugyanúgy tesz, mint a gésaházban, megjátssza magát, színészkedik. Miután a színjátéknak vége, visszatérhet a saját életébe. Ez csupán újabb közjáték az általa eljátszott drámában. Semmi nem valóságos, nincs hát miért aggódnia. Ezzel nyugtatgatta magát, ezúttal azonban mindhiába.

A negyedik napon Townsend Harris elébe vitték. Egy könyvekkel teli szobában, kopott bőrszékekben ülve, nyugati öltözetben várt rá. Mellette egy fiatalember állt, bizonyos Henry Heusken, a tolmács.

Okicsi megborzongott az öreg termete és hosszú szakálla láttán, amely a vörösrre cserzett arc egész alsó részét eltakarta. A keze, amelyet feléje nyújtott, ápolat volt, de vörös szőr borította. Olyan volt, mint egy óriáspók szőrös lába, amely kinyúlt, hogy őt megkaparintsa. A kislány megdermedve meredt az előtte ülő vörös arcú óriásra. A legszívesebben kiszaladt volna a szobából, Curumacu sima és fiatal karjainak biztonságos menedékébe.

Mikor az öreg rámeresztette vizenyős kék szemét, melyben különös fény égett, ha nem térdel japán szokás szerint, Okicsi bizonyára összerogyott volna.

Okicsi megnyalta az ajkát. Ez egy beteges vénember, nyugtatgatta magát, legalábbis erre következtetett a fülébe jutó pletykákból. Bizonyára nem is követel majd túl sokat tőle. Talán nincs is másra szüksége, mint cselédre és ápolónőre.

Megkönnyebbült, hogy az első találkozás megrázkódtatását legalábbis túlélte ezzel az emberrel, aki az egész életét felforgatta. Tudta azonban, hogy ez csak a kezdet.

Megörült, mikor az egyik szolgálótára adta, mik lesznek a feladatai Townsend Harris új társnőjeként. Egészen elviselhető lesz az élete, ha sikerül elfoglaltatnia magát. Mindenre hajlandó

lesz, sikálja és súrolja az öreget, főz rá, csak gondolkodnia ne kelljen.

– Harris szannak nem a legjobb az egészségi állapota, ezért ápolásra van szüksége – mondta a szolga. – Majd te gondoskodsz róla, mikor ágynak esik, ami gyakran megtörténik. Természetesen egyéb kötelességeid is lesznek mellette, ezeket azonban személyesen adja majd tudodra.

Okicsi szeme megrebbent, mikor a szolga felemelte a hangját az „egyéb kötelezettségek” kitételnél, és az arcába nézett, komolyan beszél-e. Ő azonban egyenesen maga elé meredt, arcizma sem rezdült, és nem volt hajlandó viszonzni a pillantását.

Néhány nappal később kiderült, mi is ez az „egyéb kötelezettség”. Az amerikai szobájába rendelték, hogy vele töltsse az éjszakát.

Aznap éjjel, ahogy ott hevert egy vadidegen férfi karjában, úgy érezte, mindjárt meghal. Elhalt minden érzése és vágya, és ő örült ennek, mert aki érez, azt bántják.

Könnyebb, ha elzárja a lelkét minden elől, és úgy tesz, mintha az egész lidércálom valaki mással történne, miközben elviseli annak az idegennek az ölelését, aki nem engedi, hogy közelebbről megismerje. Magában forrón imádkozott, hogy mint minden máshoz, szokjon végre hozzá teste lealázó használatához.

Később, mikor visszatért a szobájába, elkerülte az álom. Leült az ablak mellé, s elnézte, amint a holdsugár szellemujjaival megcirógatja az ezüstfelhőbe burkolózott kert bokrait. A hideg lenge öltözékén át a testét nyaldosta, de semmit nem érzett. Hogyan is érezhetne bármit, akinek meghalt a lelke?

Ahogy világosodni kezdett az ég alja, kimerülten roskadt jeges, dohszagú tatamijára. Hideglelős borzongás gyengítette el tagjait, s az elkövetkező néhány napra engedélyt kapott, hogy egyedül pihenjen a szobájában.

Mivel azonban fiatal volt, könnyen alkalmazkodott, s testileg rövidesen helyrejött. Lelke ugyanakkor soha nem heverte ki az őt ért megrázkódtatást. A szépséges, cserfes lányka, aki addig oly könnyen nevetett, hibátlan modorú fiatal nővé változott. Arca semmit sem árult el belső valójáról, az ijedt és meghasonlott Okicsiról. Ha tehette, egyedül volt, és senkit sem engedett közel a szívéhez. Ez az új Okicsi már semmit sem várt az élettől.

Valahányszor maradt egy szabad pillanata, visszavonult a szobájába, onnan merengett a kinti kerten. Harris háza népe gyakran látta az ablakkeretnek dőlő törekeny alak körvonalait. Télen, mikor jókora hópelyhek hullottak alá az égből, az ő könnye is ugyanilyen sűrűn ömlött.

Néha kiment sétálni a kertbe, s magába szívta a föld és a levelek friss, tiszta illatát. Kedvenc helye azonban továbbra is a tengerpart maradt. Órákig el tudott itt andalogni vagy üldögeálni, miközben a tengert nézte, s egy másik életre gondolt és emlékezett.

Valaha Szaito Okicsi volt, egy süldőlány, aki a parton szaladgált barátnőjével, Naokóval, amíg az egészségnek vége nem szakadt. Mostanra Tódzsin Okicsi lett, és mindenki került a társaságát. Neve megvetetté és gyűlöletessé lett Simoda minden valamirevaló hajlékában.

Néha papírt és ecsetet vett magához, s az arcába csapó szélben versekben öntötte ki legmélyebb érzéseit.

A Townsend Harris rezidenciájának ablakából a hópelyheket figyelő Okicsi, meg az, aki céltalanul kóborolt a tengerparton, vagy aki szívszaggató költeményeket írt – mindennek az emléke fennmaradt Simoda múzeumaiban. Így jutott végre méltó elismeréshez az a nő, akit évtizedekig megvetett és kitaszított önnön népe.